

Житије Преподобног оца нашег

СТЕФАНА Пиперског, игумана манастира Ђелије Пиперске

Живот сваког људског бића изаткан је од безброј тајни. У то ткиво ткани су и небо и земља, и добро и зло, и Бог и ђаво. Зато је, уопште, тешко и претешко обухватити у речи нечији живот и казати сву тајну његову. Нема сумње, свачији живот се разлива и прелива преко свих видљивих и невидљивих светова. Поготову живот светитеља Божјих. То важи и за живот Светог Стефана Пиперског. А сви светитељи, без изузетка, сведоче једно; и показују једно: живот им је грађен и саграђен од светих еванђелских тајни и светих еванђелских врлина. При томе, главни градитељ је Дух Свети, а сарадник сам светитељ. А све то бива, и све се то збива у Богочовечанском телу Христовом — Цркви: од Оца кроз Сина у Духу Светом.

Свети Стефан се родио у селу Кути, у Никшићкој жупи, од сиромашних но побожних родитеља, Рад(ив)оја и Марије. Још од ране младости он се одликовао мирном нарави; скромношћу и повученошћу. А када се у њему, као младићу, запали и разгоре питање о смислу живота и света, поготову о смислу човекова бића, он напусти родитељски дом и оде у манастир Морачу, чији је храм посвећен Успењу Пресвете Богородице.

У манастиру, под преблагим окриљем свемилостиве Спаситељке рода људског — Пресвете Богомајчице, Стефан се одаде новом животу молитве и поста. Јер молитва и пост јесу скраћено Еванђеље Спасово, и најкраћи пут ка очишћењу, ка освећењу, ка охристовљењу, ка обожењу; ка спасењу. Сведоци су тога сви свети монаси, и уопште сви светитељи. Јер нема светог живота без молитве и поста. Нема сумње, молитва и пост су, на првом месту, скраћено Еванђеље монашко. Јер од молитве и поста ничу, расту, јачају, множе се и усавршавају се све остале свете врлине: смиреност, кротост, благод, доброта, љубав, милостивост, жалостивост, христољубље, човекољубље, здравоумље, смиреноумље, разборитост, храброст, неустрашивост, покајање ... Молитву пак и пост рађа и развија и оплођује еванђелека првоврлина — свеврлина: вера у сладчајшег Господа Исуса. Јер Свеистина је објавила ову истину: "Све је могуће ономе који верује" (Мк. 9, 23).

Млади Стефан се дуго подвизавао у светој Морачи као искушеник, ревносно и самопрегорно пролазећи сва манастирска послушања. Душа му је сва расла ка небу. Еванђелске миомирисне врлине множиле су се у њему, и усавршавале једна помоћу друге: свака помоћу свих и све помоћу

сваке. И христочежњиви Стефан би удостојен монашког ангелског чина. Ревностан и огњен у светим врлинама, он би у Морачи рукоположен за јерођакона, а затим и за јеромонаха. Касније он постаде и Игумана манастира Мораче.

Но у то доба, у седамнаестом веку, Турци и околни Арнаути су често нападали манастир Морачу. Они су обично долазили из Колашина, пљачкали манастир и злостављали монахе. Преподобни отац Стефан, док је био искушеник, могао је и подносити ове нападе и злостављања, јер није међу братијом био нарочито запажен. Али, као свештеномонах, он је ревносно служио свету Литургију и остала богослужења, проповедао Еванђеље, пастирствовао у народу као еванђелски " пастир добри", и тиме код непријатеља вере Христове постао врло запажен и омрзнут.

То је исконски непријатељ рода људског Сатана вешто искористио: радио је на разне начине да путем турских застрашивања и злочина одврати преподобног Стефана од његових подвига и свете делатности. А када је бес Агарјана постајао неподношљив, манастирска братија се склањала у околне пећине. У тим случајевима млади свештеномонах Стефан остајао је у манастиру међу последњима. А када се Турци окомише на њега, претећи му убиством, он одлучи да се склони. Зато манастир повери братији, која изабра између себе новог Игумана, и оде из манастира Мораче у далеки скровити планински предео, звани Трмање (Ровци), удаљен пет сати хода од манастира Мораче. Ту се он настани у једној малој пећини. У тој пећиници он направи себи келију, чији се остаци, звани Нелиште, и данас виде.

Када Колашински Турци дознадоше да је преподобни Стефан отишао из манастира Мораче, дадоше се у потеру за њим, са жељом да га пронађу у планини и убију. У том циљу они су слали многе оружане потере на све стране унаоколо. Али милостиви Господ, по чијем је допуштењу преподобни Стефан страдао у Морачи од Турака, учини те у пустињи он би сачуван од њихових убилачких руку. Јер: пастири из околних планинских села, који ту чуваху овце, доношаху преподобноме коре сувог хлеба, и мотраху дању да не наиђу Турци; а ноћу се спушташе магла, те је овај предео био непроходан.

Преподобни Стефан проведе ту седам година, упражњавајући своје монашке подвиге, и тако чистећи ум свој, и душу, и срце од страсти, од греха, од смрти, од ђавола. На тај начин он одношаше победе и над гресима, и над страстима, и над смртима, и над ђаволима. Но Сатана да би га надмудрио и обезоружао, стаде употребљавати своја разноврсна средства и ђаволије. Пуштао је на њега, и против њега, разне утваре, страшилишта, саблазни, похотљиве слике, пуне прљавих наслада. Пустиња је, обично ноћу, одјекивала од стравичних урлика и бестидних

песама. Но све то није могло ни уплашити, ни раслабити светог подвижника у његовом христочежњивом хитању ка небу, ка Царству Небеском, Знао је он да је Господ Христос несравњено јачи од свих демонских привида, и страха, и саблазни, и утвара. Чврсто се држећи свепобедног Господа вером, молитвом и постом, и осталим светим врлинама, он је непрекидно односио победе над свим ђавољим искушењима.

Пошто у Трмању проведе седам година, преподобни Стефан пређе у "скендеријске пределе", који се налазе у племену Пипери, и настани се у једном усамљеном месту изнад села Црнци. Ту крај извора подиже црквицу у славу Рођења Пресвете Богородице и келију, и окупи неколико монаха. (По једном запису изгледа да је преподобни дошао у Пипере око 1660. године). Племенски кнез Ананије Лалић поклони светом испоснику један део свога имања, да би се монаси имали од чега издржавати. Пипери нису признавали турску власт из суседне турске тврђаве у Спужу и често су били с њима у окршајима. Они су признавали само власт православних владара Петровића са Цетиња.

У Пиперској обитељи преподобни Стефан проведе тридесет и седам година, развивши многоструку пастирску делатност. Одлазио је често у народ, учио га истинама вере православне, и лечио од греха и порока. Нарочито је призивао народ покајању, јер је покајање свемоћни лек од сваког греха, од сваког порока, од сваког зла, од сваког ђавола. Због свега тога народ га је веома волео као свог родитеља и богопосланог учитеља.

Провевши тако живот у богочежњивим подвизима, преподобни отац наш Стефан упокоји се у Господу 20. маја 1697. године. И би сахрањен у својој обитељи до олтара с јужне стране храма. Након четири године, 1701, на његовом се гробу стаде јављати чудна светлост, светлећи често из његовог гроба. Осим те светлости, неки монаси и мнрјани виђали су како повремено падају с неба на гроб преподобнога мале пламене буктиње и дуго светле. Поводом тога монаси позваше из Подгорице презвитера Лаиновића (чије се лично име не помиње) да заједно с њима отвори гроб преподобнога. После свете Литургије и молитава они отворише гроб, и угледаше у њему свето тело преподобнога читаво и недарнуто трулежношћу, притом и миомирисно. Презвитер подгорички узе на руке свете мошти преподобнога оца, и уз појање и сузе пиперских монаха пренесе их у манастирску цркву Светих Архангела.

На глас о прослављењу преподобног оца Стефана народ поче долазити да се поклони његовим светим моштима, и да их целива, и да у разним невољама моли помоћ од христољубивог и човекољубивог и христомоћног светитеља. То су чинили не само православни већ и Арнаути и Турци. И биваху многа исцељења. Преподобни помагаше

православнима у борбама са Турцима. За време тих честих борби са Турцима људи из племена Пипера хтели су неколико пута да склоне из пећине мошти преподобног Стефана на неко друго место, али светитељ то није дозвољавао. И тако све до данас свете мошти преподобног оца Стефана почивају и чудотворе у светој обитељи Пиперској. Његовим молитвама нека Господ помилује и спасе све нас. Амин.